

ТЪЛКУВАТЕЛНО РЕШЕНИЕ

4/2015

гр.София, 03.02.2017 год.

Върховният касационен съд на Република България, Общо събрание на Гражданска и Търговска колегии, в съдебно заседание на 1 декември 2016 год. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГТК,
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:
ДАРИЯ ПРОДАНОВА

ПРЕДСЕДАТЕЛИ
на ОТДЕЛЕНИЯ: БОЙКА СТОИЛОВА
ВАНЯ АЛЕКСИЕВА
ТОТКА КАЛЧЕВА
СВЕТЛА ДИМИТРОВА
ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА
БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА

ЧЛЕНОВЕ:

1. РОСИЦА КОВАЧЕВА	16. МАРИАНА КОСТОВА
2. ЖАНИН СИЛДАРЕВА	17. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА
3. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА	18. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА
4. СТОИЛ СОТИРОВ	19. ЕМИЛ МАРКОВ
5. ТАТЯНА ВЪРБАНОВА	20. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
6. МАРГАРИТА СОКОЛОВА	21. ЕМИЛ ТОМОВ
7. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ	22. АЛБЕНА БОНЕВА
8. СВЕТЛА ЦАЧЕВА	23. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА
9. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА	24. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА
10. ВЕСКА РАЙЧЕВА	25. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА
11. ПЛАМЕН СТОЕВ	26. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
12. ЗЛАТКА РУСЕВА	27. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА
13. ДИЯНА ЦЕНЕВА	28. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА
14. МАРИЯ ИВАНОВА	29. ОЛГА КЕРЕЛСКА
15. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА	30. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ

31. ВЕСЕЛКА МАРЕВА	46. ПЕТЯ ХОРОЗОВА
32. БОРИС ИЛИЕВ	47. МАЙЯ РУСЕВА
33. БОНКА ЙОНКОВА	48. АННА БАЕВА
34. ДИАНА ХИТОВА	49. ВЕРОНИКА НИКОЛОВА
35. БОЯН ЦОНЕВ	50. НИКОЛАЙ МАРКОВ
36. БОЯН БАЛЕВСКИ	51. ЕВГЕНИЙ СТАЙКОВ
37. ИРИНА ПЕТРОВА	52. СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА
38. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА	53. ЕРИК ВАСИЛЕВ
39. РОСИЦА БОЖИЛОВА	54. ГЕНОВЕВА НИКОЛАЕВА
40. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ	55. КРИСТИЯНА ГЕНКОВСКА
41. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ	56. ВАНЯ АТАНАСОВА
42. КОСТАДИНКА НЕДКОВА	57. АЛЕКСАНДЪР ЦОНЕВ
43. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ	58. ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА
44. ЛЮБКА АНДОНОВА	
45. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА	

при участието на секретаря Даниела Цветкова
постави на разглеждане тълкувателно дело № 4 по описа за 2015 г. на
Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии
докладвано от съдия БОЙКА СТОИЛОВА

Тълкувателно дело № 4/2015 г. е образувано въз основа на предложението за това, направено от състав на ВКС IV ГО с определение № 749/20.XI.2015г. по ч.гр.д. № 4659/2015г., с разпореждане на Председателя на ВКС от 08.XII.2015г. за постановяване от Общото събрание на гражданската и търговската колегии на ВКС на тълкувателно решение по процесуалноправния въпрос „Може ли да бъде продължаван при условията на чл.63 ал.1 ГПК срокът по чл.390 ал.3 ГПК за предявяване на бъдещ иск?“ поради противоречива практика на състави на ВКС, създадена по реда на чл.274 ал.3 т.2 ГПК.

За да се произнесе по тълкувателното дело, Общото събрание на съдиите от гражданска и търговска колегии на ВКС съобрази следното:

По поставения въпрос съществува противоречива практика на ВКС.

Според едното разрешение разпоредбата на чл.63 ал.3 ГПК не изключва срока по чл.390 ал.3 ГПК от приложното поле на чл.63 ал.1 ГПК и няма пречка за продължаването му. Приема се в тази връзка, че срокът по чл.390 ал.3 ГПК е законен, тъй като продължителността му е определена с разпоредбата, и попада в първата група срокове по чл.63 ал.1 ГПК, които могат да бъдат продължавани при наличие на предвидените за това предпоставки. Освен това чл.63 ал.3 ГПК изключва възможността за продължаване само на решителните срокове - за обжалване на решения и определения и за подаване на молба за отмяна, но не и на срока по чл.390 ал.3 ГПК, който няма такъв характер.

Според другото разрешение срокът по чл.390 ал.3 ГПК не може да бъде спиран, прекъсван или продължаван, обосновано с различните му характер – императивен и законоустановен - и цел в сравнение с посочените в общата част на исковия процес срокове за обжалване на съдебни актове, произтичащи от специфичната цел на обезпечителното производство за осигуряване защита на правата както на ищеца, така и на ответника в производството по бъдещия иск.

Общото събрание на гражданската и търговската колегии на ВКС намира следното:

С оглед постигането на бързина на гражданския процес, респективно на ефективност на съдебната защита, ГПК предвижда срокове за извършването от страните процесуални действия. Сроковете са законни, ако продължителността им е установена от закона, и съдебни, определени от съда /чл.59 ГПК/.

За постигане целта на процесуалните срокове способстват регламентирани неблагоприятни за страните последици от пропускането им, изразяващи се в погасяването на правото им за валидно извършване на процесуалното действие или за невземането предвид на извършено извън срока такова. Това обосновава императивен характер на тези срокове.

Законът, обаче, не свързва тези последици с процесуално бездействие, дължащо се на допуснатата от страната небрежност. Това следва от предвидената в чл.63 ал.1 ГПК възможност за продължаване на сроковете – законни и съдебни – по молба на заинтересованата страна, подадена преди изтичането им, при наличие на уважителни причини. Такава възможност е изключена с изричните разпоредби на чл.63 ал.3 ГПК - относно сроковете за обжалване на съдебните актове и за подаване на молба за отмяна на влязло в сила решение, и на чл.64 ал.4 ГПК – относно срока за подаване на молба за възстановяване на срок. В теорията и в практиката тези срокове са определяни като „решителни”.

Посочената регламентация се съдържа в Част първа „Общи правила” на ГПК, с оглед на което тя е приложима във всички

предвидени по този закон производства, освен ако това не е изключено със специални за тях разпоредби.

Уредбата на обезпечението на бъдещ иск се съдържа в Част четвърта „Обезпечително производство” на ГПК. Целта на това обезпечение е възпрепятстване на възможността ответникът по бъдещия иск да създаде пречки за осъществяване на правата на молителя по очакваното от него съдебно решение по бъдещия спор. Налагането на обезпечителни мерки ограничава правната сфера на ответника по бъдещия иск, поради което срокът за предявяването му трябва да е съобразен с времето, необходимо за подготовката на бъдещия иск във всеки конкретен случай. Разпоредбата на чл.390 ал.3 ГПК определя максималната продължителност на този срок – той не може да бъде по-дълъг от един месец.

Невключването на срока по чл.390 ал.3 ГПК сред предвидените в чл.63 ал.3 ГПК изключения /относно сроковете за обжалване и за подаване на молба за отмяна на влязло в сила решение/ не обуславя възможност за продължаването му. Буквалното тълкуване на текста на чл.390 ал.3 ГПК налага извод, че този срок е императивно определен до един месец и е недопустимо надвишаването му. Формулировката на разпоредбата, съпоставена с тази на чл.63 ал.1 ГПК, я определя като специална и изключваща общите регламентирани в последната ред и условия за продължаването му над предвидения в закона максимум.

Невъзможността за продължаване на срока по чл.390 ал.3 ГПК над един месец следва и от целта и от характера му, различни в сравнение с тези на сроковете по чл.63 ал.1 ГПК. Това е обусловено от специфичната цел на обезпечителното производство - да подготви и осигури търсената с иска защита чрез изненадващо интервениране в чужда правна сфера. Такава интервенция е оправдана за времето, необходимо за подготовката, и неговата продължителност, синхронизирана със срока за подаване на отговор на исковата молба по чл.131 ал.1 ГПК, е определена от закона – не повече от един месец. Всяко превишаване на този срок ще е неоправдано засягане на правната сфера на бъдещия ответник. Продължаване на срока по чл.390 ал.3 ГПК би дало възможност за злоупотреба с права в противоречие с основните принципи на гражданското съдопроизводство.

Историческото тълкуване на разпоредбата на чл.390 ал.3 ГПК, основано на съпоставянето ѝ с текста на чл.309 изр.2 ГПК /отм./, също налага извод, че законодателят е оставил определянето на срока в дискрецията на първостепенния съд, но с вече предвидена максимална продължителност от един месец, което изключва възможността за продължаването му.

По изложените съображения Общото събрание на Гражданската и на Търговската колегии на Върховния касационен съд

Р Е Ш И:

Срокът по чл.390 ал.3 ГПК за предявяване на бъдещ иск не може да бъде продължаван при условията на чл.63 ал.1 ГПК над предвидения едномесечен срок.

ПРЕДСЕДАТЕЛ на ОСГТК,
ЗАМ. ПРЕДСЕДАТЕЛ на ВКС и
ПРЕДСЕДАТЕЛ на Търговска колегия:

ДАРИЯ ПРОДАНОВА .....

ПРЕДСЕДАТЕЛИ
на ОТДЕЛЕНИЯ:

БОЙКА СТОИЛОВА.....О.М.

ВАНЯ АЛЕКСИЕВА.....

ТОТКА КАЛЧЕВА.....

СВЕТЛА ДИМИТРОВА.....

ЕМАНУЕЛА БАЛЕВСКА.....

БРАНИСЛАВА ПАВЛОВА.....

ЧЛЕНОВЕ:

1. РОСИЦА КОВАЧЕВА.....	31. ВЕСЕЛКА МАРЕВА.....
2. ЖАНИН СИЛДАРЕВА.....	32. БОРИС ИЛИЕВ.....
3. КАПКА ЮСТИНИЯНОВА.....	33. БОНКА ЙОНКОВА.....
4. СТОИЛ СОТИРОВ.....	34. ДИАНА ХИТОВА.....
5. ТАТЯНА ВЪРБАНОВА.....	35. БОЯН ЦОНЕВ.....
6. МАРГАРИТА СОКОЛОВА.....	36. БОЯН БАЛЕВСКИ.....
7. БОРИСЛАВ БЕЛАЗЕЛКОВ.....О.М.	37. ИРИНА ПЕТРОВА.....
8. СВЕТЛА ЦАЧЕВА.....	38. МАРГАРИТА ГЕОРГИЕВА.....
9. РАДОСТИНА КАРАКОЛЕВА.....	39. РОСИЦА БОЖИЛОВА.....
10. ВЕСКА РАЙЧЕВА.....	40. ДРАГОМИР ДРАГНЕВ.....О.М.
11. ПЛАМЕН СТОЕВ.....	41. ВЛАДИМИР ЙОРДАНОВ.....
12. ЗЛАТКА РУСЕВА.....	42. КОСТАДИНКА НЕДКОВА.....
13. ДИЯНА ЦЕНЕВА.....	43. ДИМИТЪР ДИМИТРОВ.....
14. МАРИЯ ИВАНОВА.....	44. ЛЮБКА АНДОНОВА.....
15. СВЕТЛАНА КАЛИНОВА.....	45. ДАНИЕЛА СТОЯНОВА.....
16. МАРИАНА КОСТОВА.....	46. ПЕТЯ ХОРОЗОВА.....
17. ГЪЛЪБИНА ГЕНЧЕВА.....	47. МАЙЯ РУСЕВА.....
18. СНЕЖАНКА НИКОЛОВА.....	48. АННА БАЕВА.....
19. ЕМИЛ МАРКОВ.....О.М.	49. ВЕРОНИКА НИКОЛОВА.....
20. КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА.....	50. НИКОЛАЙ МАРКОВ.....
21. ЕМИЛ ТОМОВ.....	51. ЕВГЕНИЙ СТАЙКОВ.....
22. АЛБЕНА БОНЕВА.....	52. СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА.....
23. СВЕТЛА БОЯДЖИЕВА.....	53. ЕРИК ВАСИЛЕВ.....
24. КАМЕЛИЯ МАРИНОВА.....	54. ГЕНОВЕВА НИКОЛАЕВА.....О.М.
25. ЗДРАВКА ПЪРВАНОВА.....	55. КРИСТИЯНА ГЕНКОВСКА.....
26. ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА.....	56. ВАНЯ АТАНАСОВА.....
27. ТЕОДОРА ГРОЗДЕВА.....О.М.	57. АЛЕКСАНДЪР ЦОНЕВ.....
28. ИЛИЯНА ПАПАЗОВА.....	58. ЛЮДМИЛА ЦОЛОВА.....
29. ОЛГА КЕРЕЛСКА.....	
30. ВЕЛИСЛАВ ПАВКОВ.....	

ОСОБЕНО МНЕНИЕ по Т.Д. № 4/2015г. на ОСГТК на ВКС

Не споделям даденото от мнозинството членове на ОСГТК разрешение на поставения за тълкуване въпрос по следните съображения:

Срокът по чл.390 ал.3 ГПК не е сред въведените с чл.63 ал.3 ГПК изключения от общото правило по чл.63 ал.1 ГПК, отнасящи се до т.н. „решителни срокове”. Целта на предвидената с чл.63 ал.3 ГПК недопустимост за продължаване на такива срокове е гарантирането на правната сигурност чрез създаването на яснота за момента на постигането на стабилитет на съдебните актове, каквато не е целта на срока за предявяване на бъдещ иск. Смисълът на определянето на максималната продължителност на срока по чл.390 ал.3 ГПК чрез израза „който не може да бъде по-дълъг от един месец” се състои в оправомощаването на съда да преценява във всеки конкретен случай обективно необходимото време за подготовка на бъдещия иск в рамките на тази продължителност. Този израз не обосновава специален характер на разпоредбата спрямо тази на чл.63 ал.1 ГПК, даващ основание за включването и на срока за предявяване на бъдещ иск към решителните. А и предвид ограничителния характер на разпоредбата на чл.63 ал.3 ГПК /като изрично предвиждаща изключения от общото правило по чл.63 ал.1 ГПК/ разширителното ѝ тълкуване в този смисъл е недопустимо, защото то би довело до накърняване на процесуалните права на страната, която по уважителни причини не би могла да извърши процесуалното действие в определения срок.

Не намирам аргумент в полза на даденото от мнозинството членове на ОСГТК разрешение на поставения въпрос в разпоредбата на чл.131 ал.1 ГПК. Действително срокът по чл.390 ал.3 ГПК съответства по продължителност на предвидения такъв за подаване от ответника на писмен отговор. Целта и на този срок също е за подготовка - на защитата на ответника по предявения срещу него иск. Той, обаче, може да бъде продължаван при условията и по реда на чл.63 ал.1 ГПК, тъй като не е сред предвидените в чл.63 ал.3 ГПК изключения. При това положение даденият от мнозинството отговор по тълкувателното дело обосновава възможност за различни разрешения на сходни по характер и цели казуси, което противоречи на принципите за справедливост и равенство на страните в гражданския процес.

С оглед на изложеното считам, че отговорът на поставения по тълкувателното дело правен въпрос е:

Срокът по чл.390 ал.3 ГПК за предявяване на бъдещ иск може да бъде продължаван при условията на чл.63 ал.1 ГПК.

Подписали с особено мнение: Бойка Стоилова

Теодора Гроздева

Геновева Николаева

Борислав Белазелков

Светлана Калинова

Драгомир Драгнев

Емил Марков